

Izhaja vsaki četrtki ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krona, za pol leta 2 kroni. Za manj premožna za celo leto 3 krona, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema "Narodna Tiskarna" v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se propajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v. Oglasi in poslanice se računajo po petit vstani in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 16. novembra 1911.

46. številka.

Razcepljeni.

Prve dni tega meseca so zborovali avstrijski socialni demokratje v Inomostu. To zborovanje je pokazalo, da se je avstrijska socialna demokracija razcepila po narodnostih. Internacijonalnost, ki je bila velika fraza njihovega programa, je izginila kot tema laži, ko posije solnce resnice. Lagali so si, da so internacijonalni, čeprav so bili raznih narodnosti. — Od sedaj nimamo več v Avstriji skupne socialno-demokratske stranke, ampak le nemško, češko, poljsko itd. socialno demokracijo. Dosedaj skupno glasilo avstrijskih socialistov »Arbeit und Brot« je radi tega tudi preimenovalo. Ne imenuje se več centralno glasilo avstrijskih socialistov, ampak le glasilo nemških socialistov. V tem oziru je bilo glasovanje v Inomostu vrlo zanimivo. Socialisti se gledajo sedaj mej seboj ko pes in mačka. Načel, po katerih bi rešili narodno vprašanje, nimajo nobenih. Ako odvezamo par zdravih gospodarskih točk iz njih programa, je vse drugo le laž in zmeta.

Zdaj je čas, da se poživijo krščansko-socialne stranke. Naše stranke niso nikdar učile tiste internacijonalnosti, ki zanemarija narodnost. Čeprav pa smo razdeljeni v narodnosti, imamo vendar skupen, internacijonalen program, po katerem je mogoča enotna krščansko-socialna stranka. Tega socialisti ne morejo več pokazati, čeprav se slovensko glasilo socialnih demokratov »Zarja« v svoji neumnosti še vedno baha s skupnostjo. Minuli so časi!

Ti ubogi slepci so prorokovali pogin katoliški cerkvi, ki je edina usta-

vova za vse narode. Obetali so, da bo socializem vse narode pomiril, pobratil, združil in osrečil — a vse je sedaj splavalo po vodi. Ne-le da niso narodev pobratili, so jih še bolj razdražili. Jasno se je pokazalo, da je le v krščanstvu mogoča prava internacijonalnost, da je le v njem zagotovljeno pobratimstvo vseh narodov. Žal pa, da se tudi katoličani, ne meneč se za svoj program, tudi mej seboj prepirajo.

Čas je, da dvignemo svoj program. Zadnje državnozbornske volitve na Goriškem so pokazale, kako se mej našim ljudstvom širijo socialistične zmote. — Socialistična moda, ki drugod že ponehuje, prihaja še-le sedaj k nam. Imeli smo v tem pogledu že več sestankov. Sprejele so se lepe resolucije za organizacijo delavskega ljudstva po naši deželi. Žal pa, da nam to delo zaostaja.

Z najboljšim namenom priporočamo to stvar somišljenikom po deželi znova. Obenem pa opozarjamo, da se mora skupno z organizacijo širiti tudi pravo spoznanje krščansko-socialnega programa. Brez tega ne opravimo nič. Zato je nujno potrebno, da se »Primorski List« razširi mej ljudstvom. »Primorski List« v vsako krščansko družino! To povdarjamo radi dobre stvari, ker stoji naš list na edino pravem stališču, ki je je svoj čas zagovarjal v njem dr. Josip Pavlica.

Pod to zastavo naprej!

Shod pri Rebku.

Lep shod je imela »Kmetška zveza za ajdovski okraj« pri Rebku pod pred-

sedstvom društvenega predsednika J. Lebana iz Črnič. Blizu 200 gospodarjev, pristašev S. L. S. iz raznih krajev Vipavske se je sešlo, da slišijo poročilo o delovanju naših poslancev v deželni in državnem zboru. Prišla sta dež. poslanec in odbornik prof. Berbuč in drž. poslanec svetnik Fon.

Predsednik je povedal točke o katerih naj bi gg. poslanca dala pojasnilo: sklicanje dež. zbora, vipavska železnica, slov. gimnazija, uravnava Vipave, draginja, pomanjkanje življenskih potrebščin in drugo.

G. prof. Berbuč je pojasnil položaj v deželi v obče in pri deželni upravi posebej. Izredna suša in draginja je napolnila poslance S. L. S. da so se posvetovali o pomožnih sredstvih. Vlada ni dala poslancem priložnost da bi kaj uspešnega sklenili, ker ni sklicala dež. zbora. Klub slov. poslancev S. L. S. je naročil dež. zboru, naj stori vse kar je mogoče z že dovoljenimi podporami; poslal je po deputacijah spomenice namestništvu in ministerstvu. G. poslanec razloži razloge nasprotnikov, ki zahtevajo razpust dež. zbora in nove volitve; vse razloge jasno ovrže kot neutemeljene. V dež. zboru sklenjene podpore se redno izplačajo, ko je dotično delo začeto ali dovršeno. Našteje podpore za Vipavsko. Pritožbe glede vipavske železnice niso utemeljene, ker je pač le sekundarna železnica. Država za sedaj neče železnice poddržati. — Uravnava Vipave je prišla v pravi tir. Že 10 mesecev izdelujeta dva inženjerja podrobne načrte. Potem pridejo še le težave financiranja. Našteva uspehe poslancev S. L. S. za šolstvo: slov. paralelke na

goriški gimnaziji, preosnova dež. kmet. šole, 5 mesečni gospodarski tečajji za kmetška dekleta. Prizadevanja dež. odbora za vipavski vodovod; če se ne uresniči ni kriv dež. odbor, ampak previsoke zahteve obrtnih podjetnikov, ki so ali priseljeni tuji ali politični nasprotniki. Za polajšanje bede je deželni odbor prosil vlado naj iz draginjskega zaklada pomaga, da se živila, krmila in drugo ceneje dobi. S ploskanjem in živijo klici so zborovalci uzeli na znanje poročilo.

Drž. poslanec Fon je zelo zanimivo poročal o drž. zboru. Nastopila je nova vlada. Min. predsednik Gauč je krepko nastopil, vendar se je ustrašil Nemcev. Nastopilo je novo ministerstvo pod Stürgkhom. Opisal je poslanec spletkarenje Bilinskega, krivice Hochenburgerja, ki podpira nemške krivice po sodnih. Naši poslanci se ne vežejo. Omenil je tudi spletkarenje naših liberalcev v zadevi premeščenja učiteljskega iz Kopra v Gorico, in ob ustanovitvi kuratorija za slov. gimnazijo. Razložil je stališče S. L. S. v zadevi zvišanja uradniških plač, uzroke draginje, ki so večinoma karteli, zoper katere je izdelal dr. Krek načrt postave.

Zborovalci so pritrdjevali in odobrjevali poslančevemu poročilu.

Poslancema se je mudilo na vlak. Iz jasnega poročila so spoznali zborovalci kako zlobno lažnjiva so poročila liberalnih listov o delovanju poslancev S. L. S.

Na to ste bili soglasno sprejeti sledeči resoluciji:

1.) Javni shod K. Z. za ajd. okraj pri Rebku na Goričici dne 12. nov. 1911.

Izpreobrnjeni demokrat.

(Konec).

Neki imeniten pruski uradnik je postal katoličan. V poznejših letih je dejal: Veliko sem pričakoval v katoliški cerkvi za svoje zveličanje; vidim pa, da so moje nadeje že prepoznane. Kot že rečeno, je n. pr. samomorov manj pri nas. Če pa so, je zato, ker niso ljudje dosti katoliški.

L. 1901 se je v Inomostu odpadnik Janez Hofer zopet povrnil v katoliško cerkev. In tedaj je rekel neki mesar: Prav imaš, Janez! Kajti če je le en Bog, ne more biti dvanajst (dobrih) ver!

Znano je, kaj je rekel Melanhton svoji materi: Laže je živeti v luteranski veri, ali boljše je umreti v katoliški. In enako ameriški pesnik Oliver Vendei Holmes: Videl sem mnogo katoličanov na smrtni postelji. Dobil sem ta vtisek, da so sprejeli neizogibno smrt zelo udano. In to dokazuje, da je njih vera vsekako najboljša, da se v njej umrje. Neki luteran baron Lütvit pa je dejal ob smrti svojemu pastorju: Ljubi pastor! Če je človek zdrav, je to vse

lepo, kar pravite; ali ob smrtni uri se spozna, da so to le prazne fraze (govornije). — Drugače je dejal imenitni pravoslovec Savigny: O kako lep je sakrament sv. olja. Katoliška vera pomiri umirajočega v njegovem strahu radi bodočnosti. Kristus — Gospod — pride v najsvetejšem Sakramentu k njemu kot zagotovilo, da ga hoče milostno vsprejeti pred sodnjim stolom.

Gospica Marija Eichenberger je prestopila 19. marca 1902 h katol. cerkvi in dejala potem: »Zdaj upam dobro smrtno uro; prejšnja vera me je pustila vedno v britki negotovosti, in mi ni dala nikoli srečnega miru.«

Ko so ob francoski revoluciji tako morili katoličane, je bila obsojena v smrt tudi neka vdova v Vendeji. Pri tem jej obljubi neka gospa, da hoče ona skrbeti za njenega otroka. »O, Bog, vas blagoslovi,« reče Vendejka, »o, učite ga, naj ljubi Boga, naj objokuje svoje-ga očeta, ki je padel za vero in za kralja. Povejte mu včasih tudi kaj o meni, njegovi nesrečni materi, ki umrje za isti namen.« Bodite brez skrbi. Odrvne ptuja gospa, držeča otroka na rokah, »dobro se mu bo godilo, nič mu ne bo

manjkalo; in učila ga bom, kako naj ljubi republiko in jej služi« — »Ah! zakliče mati, »dajte mi nazaj otroka, zahtevam to; kajti vi bi pogubil njegovo dušo. Rajša bom gledala, da bo umiral z mano, nego bi šla v smrt z mislijo, da zapade zapeljivosti in pozabi Boga in kralja. In pritisnila je otroka na prsi ter pričakovala smrti v valovih Loire...

»Da, da, dragi moj Šmid, šel sem iz prepričanja v semenišče. Vem da bo treba duhovniku veliko prebiti; saj poznam liberalizem in opazujem ravnanje in »delovanje« liberalcev že od — pete šole. Ali nič za to! Te dni sem bral.«

Priznati to moram — Bog reže me, zbada — in dolbe in struži — pa ni težko: Češ vedet' zakaj? Iz kletsa ti hoče angelja iz mene.

In enako je dolžan vsak katoličan trdno se držati katoliške vere in cerkve. Saj mu je to največje zagotovilo zveličanja; in reči bo mogel se sv. Pavlom: »Ne bom osramočen; kajti vem v koga sem veroval; in prepričan sem, da je mogočen, da ohrani mojo zalogo (brnilo) za oni dan prihodnje sodbe« (2. Tim. 1. 12).

Da, le v božjih zapovedih je reši-

tev! Čujte še to, kaj sem si napisal te dni v dnevnik:

Deset zlatih pravil v temoti nam sveti Učijo, kaj Stvarnik veli nam presveti Nam kažejo jasno kje se sreča blestí, Svět dajo, pomoč še, pogin če pretí, Žal! rešnega pisma prav brati ne vémo, Dav strupu je zdravje, pri vragu rešitev, V blatu pa sreča — je blodna menitev (Človeška nespamet je in prava norost) Glej, beđo, trpljenje, bolest in bridkost, Zabrani zapoved, al' vzame jim ost!

Kovač se zahvali g. Viktorju ter mu hvaležno stisne roko. In upanje je, da bo njegova izpreobrnitev resnična in stalna. — Bog daj tako — njemu, in drugim takim.

Značajni, prepričani kristjan vé, kaj veli sv. Ivan: »To je ljubezen božja, da izpolnjujemo njegove zapovedi, in njegove zapovedi niso težke.«

On misli in govori tako-le nekako: Zvest biti čem katoličan, Ne tak, ki samoljubju vdan, Drži se Cerkve in Boga, Dok veter jasni mu pihlja; Ko sever ostri završi, Boga in Cerkev zapusti — (Je moštvo to? Sodite Vi!)

peživlja e. kr. vlado naj z ozirom na pomanjkanje življenskih potrebščin med kmetskimi ljudstvom nemudoma skliče dež. zbor k zasedanju v katerem naj dež. zbor sklepa za odpomoč splošni bedi.

2.) Zborovalci zbrani na javnem shodu K. Z. za ajd. okraj pri Rebku na Goričici izražajo svoje popolno zaupanje slov. državnim poslancem združenim v hrvaško-slovenskem klubu pod vodstvom dr. Šusteršiča in želijo, naj bi vsi Jugoslovani spoznali potrebo edinstva na temelju krščanske resnice in pravice.

K besedi se je oglasilo še par govornikov izražajoč razne želje in navedbe, na kar je bil shod zaključen.

Italijansko-turška vojna.

Italijanska flota namerava raztegniti vojsko tudi čez turško vodovje. — Vznemirajoča poročila prihajajo z otokov v Egejskem morju. Turška obmorska mesta so sedaj izpostavljena veliki nevarnosti bombardiranja. Premožnejši ljudje na otokih in v obmorskih mestih zapuščajo s svojimi družinami svojo domačijo. Med mlade moške se razdeljuje orožje.

Italija hoče s tem, da odpošlje svojo floto v Egejsko morje iritirati najboljše živce evropskih velevlasti. Tako hoče indirektno z oboroženo silo doseči njih posredovanje pri Turčiji, naj se vendar enkrat uda. Toda zdi se, da ta način ni pravi in da se s takim početjem še bolj odtuji velesilam. Nevtraliteta Evrope se zna preleviti v sovražstvo in potem utegnemo imeti evropsko vojsko.

Še nikdar se ni v Evropi bojevalo za kos afriške zemlje. Zaradi afriških kolonij je že mnogo krvi teklo, a vsakokrat le tam, kjer so si hotele države pridobiti kak kos zemlje. V sedanjem slučaju pa se utegne dogoditi, kar se še nikdar ni zgodilo: Kolonijalna vojska naj bi se bila v Evropi! Še pred nedolгим časom je obstajala taka nevarnost med Francosko in Nemčijo, a ta nevarnost je sedaj odpravljena.

Kar se Turčije tiče, je pač znano, da se v njej ni smelo nič spremeniti brez da bi evropske velesile imele tudi kaj pri tem opraviti. Turčija je bila vedno predmet, čez katerega se je večinoma le v Evropi sklepalo. Sultan je bil vedno cmejen v svojem delokrogu. Če se torej drzne Italija sedaj sama na nasilen način izvršiti na Turčijo kak pritisk, je gotovo, da izgubi še ono malo simpatij, ki jih je imela po Evropi. Že to, da bi

Turki utegnili sovražiti vse tuje zaradi italijanskih nasilnosti, bi bil tehtri vzrok, da se tudi druge države malo pobrigajo za balkanske zadeve. Italija igra nevarno igro in proti odpošiljanju njene flote v Egejsko morje se punta vest cele Evrope.

Avstrijsko-ogrška monarhija je bila dosedaj jako obzirna nasproti Italiji, kar je bila tudi dolžna biti kot zaveznica. Toda njeno vedenje nasproti tej zaveznici se zna spremeniti, če pomislimo, koliko škode bi nam prineslo oboroženo poseganje v Egejskem morju. — Egejsko morje je edini del sveta, kjer je prišla avstrijska pomorska trgovina do vpliva in skoro do izključnega gospodarstva. Če se pa začnejo tam postavljati mine in bombardirati za našo trgovino važna mesta, je gotovo, da ne bomo mogli to z mirnim očesom prenašati. Če bi pa Avstrija posegla vmes, bi imeli opraviti gotovo še z drugimi državami, ki škilijo že več desetletij na Balkan. Ekspedicija italijanske flote v egejsko morje utegne potemtakem postati vzrok evropske vojske, ki se že več časa sem prorokuje.

Ne da se predvideti, kake posledice bi izzvalo le bombardiranje mesta Solun, ki je za Avstrijo velikanskega gospodarskega pomena. Naša trgovska politika je že od nekaj na to gledala, da si tam pridobimo v trgovstvu prvo mesto. Naši trgovci so se tam naselili naše banke so tam ustanovile svoje podružnice. Tudi železniška politika deluje v isti smeri. Italija zna priti mogoče prepozno do prepričanja, da je bila ekspedicija v Egejsko morje nevarna igra.

Iz Carigrada je prišla zadnje dni vest, da so bile videti iz uhoda v Dardanele na Egejskem morju italijanske vojne ladje. Do sedaj je bilo že znano, da križarijo po Egejskem morju poedine italijanske vojne ladje. Razne vesti iz Athen in drugih mest so to potrjevale. Posebno pozornost pa je vzbudila vest iz Athen, da si hoče osnovati Italija na otoku Lemnos operacijsko osnovnico, od katere bi vodila vse svoje vojne namerne.

Otok Lemnos leži kakih 80 km oddaljeno od uhoda v Dardanele ter na prvi tretjini potu med Dardanelami in Solunu. Ta lega tega otoka je jako ugodna za floto, ki hoče tam operirati. Če hoče torej italijanska flota zasesti otok Lemnos, je to znamenje, da namerava operirati proti Dardanelam in proti Solunu. Za demonstrativno zasedo otoka od strani Italije bi se Turčija prav nič ne zmenila.

Kako je v Tripolitaniji?

Dne 13. t. m. sta odrinila v Tripolis laški pešpolk št. 37 iz Aleksandrije in

pešpolk št. 50 iz Turina. V Neapelju izdelujejo ponoči in podnevi železne zaboje, več tisoč, v katerih bodo prevažali vodo v Tripolis. Iz Rima se poroča, da laške čete še zdaj niso očistile ozemlja pri Bumeliani in da so ostali vsi laški poizkusi brezuspešni. Arabci so napadli Lahe in jim napravili veliko škode. Položaj za Lahe nikakor ni tako ugoden, kakor ga opisujejo laški listi. Tudi iz Carigrada se poroča, da so napadli Turki in Arabci Lahe pri Bumeliani, a da izid boja še ni znan. Rimska brzovjaka izda med vrstami, da so bili Lahii pri Bumeliani poraženi, ker svoje stavljene si naloge niso mogli vsled sovražnikovega odpora izvesti. Iz Rima se pa nadalje še poroča, da je izjavil generalissimus Caneva, da misli v Tripolitaniji šele spomladi odločno nastopiti. Turki so pred Tripolisom, kakor se poroča iz Carigrada, s topovimi krogli zadeli neki laški aeroplan, ki je padel na tla. Važno je tudi poročilo carigradskega lista »Ikdama«, ki poroča: Poveljnik Nešad je pozval izozemce v Tripolisu, naj zapuste mesto, ker ne more prevzeti odgovornosti za posledice obstreljevanja mesta. Če je »Ikdamovo« poročilo istinito, so morali Arabci in Turki zopet zagnati Lahe nazaj v mesto Tripolis in se nahajajo Lahii v tripoliški mišji pasti.

Iz Carigrada se zatrjuje, da so bili Italijani v bitki pri Sidu Mesri popolnoma poraženi. Posebno laško levo krilo se ni moglo več držati. Lahii so imeli 200 mrtvih, Turki pa 80 in 22 ranjencev.

Politični pregled.

Notranjepolitični položaj

je postal vsled govora ministerskega predsednika grofa Stürglha, katerega je imel v zadnji seji poslanske zbornice, jako kritičen. Grof Stürglh si je s tem govorom jako oškodoval svojo glavno nalogo, sestaviti v parlamentu stalno in zanesljivo večino. Zaradi tega se govori sedaj v parlamentarnih krogih o možnosti, da bode državni zbor že v kratkem času odgođen in da začne peti § 14.

Državni zbor.

Minoli teden se je v poslanski zbornici nadaljevala proračunska debata.

Navada našega parlamenta je, da pri razpravi o proračunu ali proračunskem provizoriju razne stranke označujejo svoje stališče napram vladi. Proračunska debata je potemtakem trnek, s katerim ribari vlada v valovih parlamenta, da si nalovi toliko privržencev, kolikor treba za svojo stran politične tehtnice, da se nagne jeziček k njej.

Tako so se vršila tudi minoli teden posvetovanja med zastopnikom vlade,

ministerskim predsednikom grofom Stürglhom, in raznimi strankami. Te so zopet v parlamentu po svojih voditeljih ali načelnikih povedale, ako so s ponodbami vlade zadovoljne ali pa ne.

Tako je bil tudi dr. Šusteršič kot načelnik hrvaško-slovenskega kluba pozvan, da oficijelno pove, kar je sklenil njegov klub. To je storil v petek.

V glavnem je dr. Šusteršič poudarjal, da smo Jugoslovani v notranji politiki še vedno hudo zanemarjeni. Dogodki zadnjega časa jasno uče, da so jugosl. dežele težišče cele monarhije. Če bi Avstrija jugoslovanske dežele izgubila, je nehala biti velesila! Italijanske province je Avstrija po večini že izgubila, jugoslovanske province so ji ostale zveste in zdaj so naši državniki na delu, da še te izgubijo! Ne sme se pozabiti, da leže jugoslovanske dežele ob morju, vodivni krogi v Avstriji pa so menda to popolnoma pozabili. Dinastična čustva Jugoslovancev so glavna moč monarhije za njeno pozicijo ob Adriji! V jugoslovanskih deželah Avstrije leži edina in zadnja možnost razvoja za monarhijo in tam doli se bo odločila usoda Avstrije kot velesila. Živimo v jako nevarnem času. Ne smemo pozabiti, da se zna sunek Italije proti Tripolisu enkrat obrniti proti Adriji, proti Albaniji, ki nam je jako blizu.

Potem je nadaljeval, da ne moremo imeti nobenega zaupanja do nove vlade (ministerstva), ker je za nas krivično sestavljena.

Konečno je izjavil, da brez Jugoslovancev se ne bo dalo vladati ter končal z besedami:

Mi smo jako dobre volje. Veste zakaj? Zato, ker čisto natanko vemo, da je v tej zbornici ena sama močna, enotna in trdna, edina stranka, na katero se Jugoslovani vselej lahko zanesemo, to je naša stranka! Za nami pa stoje v neomajljivi zvestobi naša ljudstva! In zato Vam kličem vsem, vladi, velikim strankam in malim strankam: **»Mi se ne bojimo!«**

Dr. Šusteršič ni torej označil naravnost, kako stališče bodo zavzemali Jugoslovani, a povedal je ministrom, naj oni zavzemljejo napram Jugoslovancem pravičnejše stališče, ako hočejo da se Jugoslovani pridružijo parlamentarnemu delu.

Nato je bila proračunska predloga odkazana odseku.

V tork je bila zopet seja, ki je pa bila jako burna. Pričela se je razprava o predlogih draginjskega odseka. Na vrsto sta prišla predloga poslancev Jerzabek in Renner glede neomejenega uvoza argentinskega mesa, ne glede na dogovore z Ogrsko, ki se temu iz sebičnih trgovskih ozirov upira.

(Dalje v prilogi.)

Pismo iz Aleksandrije.

V Aleksandriji, dne 28. oktobra 1911.

(Konec.)

Večkrat sem slišal, ko sem bil doma, kako izprijeni in hudobni da so naši fantje in punce, a resnici na ljubo moram reči, da ti naši izprienci in hudobneži so še zmeraj, če ne že angeli, pa vsaj ljudje v primeri s sinovi in hčerami tacihi goriomenjenih družin. Ja, ja, lenoba je res mati vsem pregreham, pa tudi vsemu zlu.

Kako pa gre trgovina, boste vprašali. Rajše slabše ko boljše. Polomi so na dnevnem redu. Zlasti sedanja laško-turška vojna bo povzročila v Egiptu marsikako »falito«. Odkar je izbruhnila v Egiptu denarna kriza, ni »falita« nič posebnega, ampak nekaj navadnega, vsakdanjega, kakor smrt za časa kake epidemične bolezni. Tem bankrotom je pa vzrok več lahkomišelnost in pomanjkanje trgovske izobrazbe, kakor pa pomanjkanje denarja ali kredita. Koliko jih je, ki so bili težaki po trgovinah, pa so toliko časa skoparili, da so si prihranili nekaj stotakov, da odprejo trgovino ali

kak lokal. Tukaj je gotovo pomanjkanje izobrazbe. Drugi pa nalašč zato otvorijo kako trgovino z namenom, da bodo mogli v doglednem času napovedati konkurz in ogoljufati svoje upnike in si stem sami na noge pomorejo, ne da bi bili kaj zato kaznovani. Nič jih ni sram, če že po preteku par mesecev, večkrat že čez mesec dni, zaprejo trgovino. Znajo že tako manipulirati, da jim sam ta črni ne more dokazati kake goljufije. Po dolgem mešetarjenju se zopet pobotajo z upniki ter se zavežejo plačati jim nekaj malo odstotkov, pa so na konju. Zdaj pa, ali nadaljujejo trgovino, ali pa začnejo brezposelno zapravljati, kar so si na ta čeden način prislužili. Koliko tacihi pohajačev je samo po Aleksandriji. Elegantna obleka, palčica v roki, cvenka zmeraj dovolj — po tem se jih spozna. Nekateri pa postanejo — podjetniki. To so tiči! Tukaj namreč imenujejo kratkoma »podjetnike« vse tiste, ki jim pri vas pravite mešetarji, barantači, kontrabanderji itd. Razlika je le ta, da se tukaj nosijo bolj elegantno in da slišijo le na ime — »gospod podjetnik«. Ti pa znajo, kaj?!

Že za časa pasjih dni smo poročali v »Prim. listu« o tukajšnjih zdravstvenih razmerah in obenem povedali, da nimamo v Egiptu — kolere. Letos se mnogo čuje o tej nadlegi, zlasti Italija in Turčija jo imata čez glavo. V teh dveh nesrečnih deželah je res križ letos. Kugo imajo, vojsko imajo in nazadnje fojo še z lakoto svet osrečili. E, Bog že ve, kam udariti s svojimi šibami. — Kaj pa Egipt? No, letos se v zadevi kolere lahko postavi. Doslej nismo čuli še o nobenem slučaju kolere na egiptovskem ozemlju. Pa marsikdo se je potrudil in se še trudi, da bi kje v Egiptu zasledil kolero, in jo prvi hitel javit na pristojno oblast. Zakaj neki? Tudi to povemo! Znano je, da orijentalci imajo zelo bujno domišljijo ali fantazijo in ta fantazija jim včasih iz zadrege pomaga in jim koristi. Letos je minister notranjih zadev izfantaziral sledeče sredstvo zoper kolero: Oni, ki bo v Egiptu naznanil prvi slučaj kolere, dobi takoj na roko deset egiptovskih funtov (250 kron a. v.) in njegovo ime ostane — tajno. To je kolero prestrašilo in dosejaj ni še nobeden tistih kronic zaslužil.

Altrocchè pri vas. Neki tukajšnji laški dnevnik je ta dekret priobčil pod naslovom: Crepi l'astrologo (naj pogine zvezdogled). In je imel tudi razon.

Kakor po navadi, se moramo na tem mestu tudi ob slovenske zadeve obregniti. Pa žal, moramo konstatirati le žalostno dejstvo, da kljub vsemu pisarjenju in govorjenju, kljub vsem svarilom naše ženske še zmiraj presneto rade semkaj prihajajo. Vedno slabše se jim godi, vedno težje dobijo dobre in poštene službe, pa za vse skupaj se nič ne zmenijo: silijo v »Lešandrijo« ko muhe v močnik, dokler tam ne obtiče in poginejo. Ko bi bil ranjki Alešovec živ in bi poznal razmere naših žensk tukaj, to bi bičalo njegovo pero, vsaka beseda bi bila krvavo zapisana. Mogoče bi se pa vendar dobil kdo na Slovenskem, ki bi znal po Alešovečevem zgledu šibati lahkomišelnost in razvajenost naših tukajšnjih žensk. Tak človek bi vršil apostolsko delo. Drugega za sedaj ne rečemo o naših slovenskih zadevah v Egiptu.

V to razpravo je posegel tudi ministerski predsednik grof Stürglk.

Ministerski predsednik je poudarjal, da sedanja vlada povzema program prejšnje vlade v zadevi povzdigre produkcije in olajšanja prometa med producentom in konsumentom. Vlada bo z vso vneto nadaljevala tozadevno pričetno delo in se bavi z vprašanjem reforme užitninskega davka, kakor tudi z vprašanjem, da bi se s povišanjem državnega investicijskega delovanja tudi dvignila delavna možnost in s tem tudi storilna sposobnost prebivalstva.

V zadevi uvoza argentinskega mesa stoji vlada na enakem »pravnem« stališču, kakor prejšnja vlada, da je enostransko postopanje enega dela monarhijske izključeno, kjer gre za uvoz iz veterinarsko policijsko sumljivih dežel. To da ne pomenja odvisnosti od Ogrske, temveč le popolno enakost in enakopravnost. Pogajanja z Ogrsko v zadevi uvoza argentinskega mesa, ki so sedaj prekinjena, se bodo zopet začela in ministerski predsednik upa, da bo ogrska vlada z ozirom na lojalno postopanje avstrijske vlade prišla kolikor mogoče nasproti avstrijskim željam v stvarnem oziru. To da bi bilo najboljše znamenje za bodoče gospodarske nagodbe z Ogrsko, ki jih bo treba pripraviti v bodočnosti.

Zaključil pa je ministerski predsednik z besedami: Z ozirom na zbornici znano »pravno« naziranje vlade izjavljam, da vlada ne bi izvedla eventualnih sklepov zbornice, ki bi se protivili njenemu (t. j. vladnemu) naziranju, zato prosim, da naj zbornica odkloni predloge posl. Rennerja in Jerzabeka, kolikor se protivijo vladnemu »pravnemu« naziranju.

Ta govor je bil večkrat prekinjen z ogorčenimi mejklici. A ko je grof Stürglk končal svoj govor, je izbruhnil cel vihar ogorčenja. Skoro cela zbornica je bila proti ministerskemu predsedniku, ki je kar obledel. Mogoče je bilo ta dan prvič, da se je vsa zbornica zavedla, zakaj je bila osnovana.

Danes je zopet seja.

Novi davki.

Finančni minister dr. Meyer je predložil nove davčne predloge in sicer: 1. Izprememba določb glede davka na žganje, 2. izprememba določb glede davka na pivo, 3. nova ureditev odmere dohodkov iz državnih davščin na deželne fonde, 4. znižanje stalnih davkov, 5. pristojbine od brezplačnih prenosov premoženj, 6. davek na peneča vina, 7. na avtomobile.

Braf poljedelski minister.

Profesor Braf bo že v prihodnjih dneh imenovan za poljedelskega ministra. Vest, da hočejo Poljaki zase finančno ministerstvo, se dementira, gotovo pa je da zbornica s finančnim ministrom dr. Meyerjem splošno ni zadovoljna, ker vsako tudi najmanjšo zahtevo poslanec v korist njihovih volivcev konsekventno odklanja.

Razdor v socialni demokraciji.

Gornjeavstrijska socialno-demokratska stranka se je razbila vsled diferenc med češkimi in nemškimi člani. Češki socialni demokrati so si ustanovili svojo lastno organizacijo.

Darovi.

Jubilejni darovi za »Slovensko Sirotišče«: Gg. Mohorjani v sežanski župniji 5 K; Teodor Hribar trgovec 2 K; v nabiralniku v gostilni g. Antona Fon 1 K 20 vin.; Štefan Vižin, Kronberg 60 vin.; Andrej Šavli iz Doblarja 50 vin.; Franc Ipavec, Gorenjavas 50 vin.; Andrej Mrak Dol, Cerova 40 vin.; Frančišek Magajne Mazora 30 vin.; Ivan Oblakar, kavarnar v Solkanu 1 K; Alojzij Maraž, Št. Ferjan 1 K; Ivan Kerševani, Dornberg 20 vin.; Vižin Andrej.

Štandrež 20 vin.; Frančišek Kuštrin v Gorici 50 vin.; N. N. iz Bilj 2 K. Slavno županstvo v Kanalu je odločilo v zadnji starašinski seji ustanovno glavnico 1000 K. Slavno županstvo Srpenica letnino 10 K. Gospica Ana Pich 5 K, Amalija Bril 1 K.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Ježefa I.!

Domače in razne vesti

Smrtna kosa. V noči od nedelje na ponedeljek je umrl v tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov po kratki in mučni bolezni gosp. Josip Urbančič, nadučitelj v Biljah. Pripeljali so ga v tukajšnjo bolnišnico, kjer so ga operirali na slepiču. Operacija je sicer dobro izpadla, ali pridružile so se glavni bolezni še druge; tako se govori, da je imel pokojnik tudi srčno hibo — in tako je moral pokojnik podleči bolečinam v najlepši moški dobi. Pokojnik je bil dober in čislani učitelj. Bil je namreč miroljubne naravi in je bil na splošno priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. N. p. v m.!

V velikem naravnost ogromnem številu so se zbrali domačini Biljenci in drugi in sprejeli mrtvaški voz obložen z lepimi vencami, s krsto pokojnika. Mrtvaški sprevoz so vodili štirje č. gg. duhovniki in sicer domači preč. g. kurat Zamar, mirenski preč. g. župnik Rojec, kurat v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici, preč. g. Bevk in mirenski kaplan č. g. Drašček. Udeležba pri pogrebu je bila naravnost ogromna. Pokojnikovo truplo so prepeljali v Bilje, kjer so je na tamošnjem pokopališču položili k večnemu počitku. Na pokojnikovo željo je izostal nagrobni govor. V zadnje slovo so mu zapeli pevci in ljudstvo se je razšlo.

V spomin pok. nadučitelju Jos. Urbančiču. Žalostnim srcem sem izvedel o nevarni bolezni nadučitelja gosp. Jos. Urbančiča iz Bilj, a smrt njegova me je res pretresla. Še danes teden v šoli in v občinski pisarni a nedeljo zvečer vže na parah. — Pred enim mesecem sem ž njim govoril v biljenski šoli kjer mi je navdušeno kazal razne učne pripomočke — a danes leži mrtev na parah. — Kaka izprememba! Ceder — hrast z Libanona je padel! Dasi sva se vsled družinskih razmer malo odtujila, sva si bila vendar prijatelja radi krščanskih nazorov. Ko sem pred enim mesecem obiskal blago in vzorno učiteljico Marijo Cej v Biljah sva se s pokojnim srečala. Kazal mi je raznoterosti biljenske šole in v nadaljnjem pogovoru mi je rekel: Jaz vzgajam mladino po krščanskih nazorih, jaz tirjam, da otroci pozdravljajo v šoli in izven šole »Hvaljen bodi Jezus Kristus«, jaz sem bil in hočem biti v prijateljskem razmerju z duhovščino, na opolzla pota nekaterih... nočem priti. — In ko sem ga danes pokropil v mrtvašnici usmiljenih bratov sem izvedel, da je v testamentu naročil svoji soprogi naj vzgaja otroke v krščanski veri. — Pri sedanjem nasprotstvu liberalnega učiteljstva do katoliške cerkve dé duhovniku tako dobro, ko sliši tako lepe besede iz ust učitelja vzgojitelja. — Zato pa priporočam blagega pokojnika v molitev dobrim Biljencem in častitim duhovnim sobratom — izražam pa tudi svoje iskreno sožalje v bogi vdovi soprogi in nedolžnim otrokom.

Ivan Rojec, župnik

Duhovska zveza je izvolila na letošnjem občnem zboru sledeči odbor: veleč. g. župnik Blaž Grča, predsednik; veleč. gg. župnika Jakob Rejec, Frančišek Lavrenčič in č. g. kaplan David Dektorič, odborniki.

Podelitev naslova. Cesar je podelil predsedniku trgovskega in pomorskega

sodišča v Trstu Ivanu Marcoliniju naslov in značaj dvornega svetnika.

Županska zveza za goriški politični okraj. Namestništvo je vzelo na znanje ustanovitev zveze županov in podžupanov za goriški politični okraj. — Ta zveza je liberalna.

Pozor župani in podžupani goriškega političnega okraja. Liberalni župani goriškega političnega okraja so osnovali župansko zvezo, katere prvi in glavni namen je: varovati naprednjaški značaj naših občin in njih zastopnikov. Sicer tega v pravilih ni rečeno, a inena osnovevalcev nam povejo dovolj, kaj bo s to župansko zvezo. Naše župane in podžupane zato pravočasno opozarjamo, naj ne gredo na lim sirenskimi glasovom te liberalne županske zveze, ki ne bo nič drugega kakor nekaka podružnica izvrševalnega odbora korumpirane »naprednjaške« stranke. Naši gg. župani in podžupani nimajo prav nobene vzroke in potrebe lizati pete onim možem, ki ob vsaki javni priliki udarijo s kolom po nas, po naši stranki in po naših voditeljih. Je že s tem dovolj jasno povedano, kam bo jadrjala županska zveza, ako povemo, da je liberalna »Soča« vesela tega županskega pojava. Zatorej naši gg. župani in podžupani naj puste liberalne tovariše na miru, naj se sami med seboj zvežejo in zveržijo kakor hočejo. Naši gg. župani in podžupani imajo na razpolago naše gg. voditelje državne in deželne poslance, ki imajo več vpliva kakor osnovevalci liberalne županske zveze. Torej pozor! —

Štiridesetletnica. — Delavec Janez Leban iz Podgore, član »Slov. katol. delavskega društva« v Gorici, je obhajal včeraj dne 15. t. m. štiridesetnico svojega zvestega in nepretrganega delovanja v podgorski papirnici. — Vsa čast pridnemu in zvestemu delavcu!

Slovinci v Zdravščini kličejo na pomoč. Naseljenih je tam mnogo slovenskih družin, ki morajo svoje otroke pešljati v laške šole. Slovenskih otrok je za en razred. Vsi ti se polagoma odtujajo slovenskemu jeziku in slovenski domovini. Pomoč je nujno potrebna!! Opozarjamo na te naše brate slovenska obrambna društva!

Kako ima »Soča« svoje bralce za norca. Torkova številka »Soče« poroča seveda po svoje o lepo uspelem nedeljskem shodu »Pri Rebku«, katerega je sklicala ajdovska kmečka zveza in na katerem sta govorila državni poslanec Fon in deželni odbornik Berbuč. Na koncu pravi, da se je na tem shodu predstavil nekemu Velikožabeljcu nek debel in dobro rejen možiček od klerikalev iz Gorice kot doktor, da bi s tem imponiral. Žabeljc pa mu je povedal, da ga pozna iz Štanjela in da mu laže, ko pravi, da je doktor. Po tem pravi »Soča«, da ta mož, ki se je prestavil na nedeljskem shodu pri Rebku za doktorja je bil Luka (misli namreč na g. Lukežiča). Potem ga seveda po svoje opljuje.

Tistemu Velikožabeljcu in »Soči«, ki je bila spet enkrat hudo potegnjena povemo, da g. Lukežič v nedeljo še »Pri Rebku« ni bil in seveda tudi na shodu ne. Potem se ni mogel nobenemu predstaviti za doktorja, kar seveda tudi ni njegova navada, in se ni še nikdar šepiril s pavovim perjem kakor to delajo nekatere naprednjaške srake. — S takimi oslarijami krade »Soča« svojemu bližnjemu čast, naročnikom pa denar, ker jim tako ostudno laže. A je lažnjiva »Soča«, kaj?

Občinske poti na Krasu. Svoječasno smo poročali o za Kras jako važni konferenci, katera se je vršila pri c. kr. namestništvu v Trstu in pri kateri je sodeloval v imenu deželne odbora naš kraški deželni poslanec dr. Stepančič.

Z ozirom na to poročilo moremo sedaj z veseljem dostaviti, da je odo-

brilo c. kr. ministerstvo za notranje stvari popolnoma na navedeni konferenci določeni program glede poprave občinskih poti ter dovolilo v navedeno svrhu 40.000 K in sicer 20.000 K za sežanski in 20.000 K za komenski sodni okraj in se smejo porabiti za vsako občino oni zneski, katere smo zadnjič navedli.

Nesrečno leto za naše živinorejce. Letos je jako nesrečno leto za naše živinorejce. Že mnogo goved je letos poginilo in sicer to le v goriškem političnem okraju. C. kr. okr. živinozdravnik je te dni pravil, da poginejo v goriškem političnem okraju dan k dnevu 2 do 3 govedi, kar se v prejšnjih letih ni tako dogajalo. Krivde temu se ne ve. Pač nesrečno leto. Živinske zavarovalnice, deželne in zasebne trpe letos veliko škodo in marsikatera zavarovalnica je letos prišla ob prilhanke prejšnjih let.

Knezoškoj dr. Jeglič in škof dr. Karlin pri prestolonasledniku. V nedeljo 12. t. m. je bil Prevzv. G. knezoškoj A. B. Jeglič, dne 13. t. m. pa tržaško koperški škof dr. Andr. Karlin v avdijenci pri prestolonasledniku.

Družba sv. Cirila in Metoda za Istro je dobila od neznanega dobrotnika 5000 K.

Zmaga S. L. S. na Koroškem. Na Koroški Beli bo odslej župan pristaš S. L. S. Pri občinskih volitvah na Koroški Beli je zmagala S. L. S.! Izvoljenih je 11 pristašev S. L. S., šest soc. demokratov in en liberalce.

»Rimski Katolik« je naprodaj in sicer vsi letniki, to je devet tečajev, vezan v polplatno, dobro ohranjen. Cena: vsaki letnik dva goldinarja ali 4 krone. Prodaj pa vse letnike skupaj. Če kdo želi kupiti, naj se oglasi v »Narodni tiskarni« v Gorici. Tam bo izvedel kaj več.

Listnica uprave. G. Božič Janez, Bos. Dubica, Bosna: Naročnino prejeli! Hvala!

Mestne novice.

m Visoka gosta v Gorici. Sedaj bivata v Gorici nadvojvoda Karol Franc Josip in njegova soproga parmska princezinja Zita, ki sta se poročila 21. okt. Danes zjutraj je bila mlada princezinja v stolni cerkvi pri sv. obhajilu, potem pa sta se oba podala na Kostanjevico.

Nj. Prevzvišenost knezonadškoj goriški dr. Sedej se je povrnil v tork s škofovskih konferenc na Dunaju v Gorico.

Namestništveni svetnik g. Anton Rebek je prevzel danes vodstvo tukajšnjega okrajnega glavarstva.

Vabilo. Podpisani vabim, p. n. gospode iz mesta in dežele, ki se kaj interesirajo za naše ubožne dijake, da pridejo dne 23. t. m. ob 10. predpoldne v prostore S. K. Z. v Gorici v gosposki ulici k posvetovanju oziroma ustanovitvi društva »dijaška miza«.

G. Pavletič, dekan.

Nespodobne podobe so razstavljene v trgovinah A. Gabršček, Wehrle, Paternolli itd. v Gorici. Te nesnage je po vsem mestu res polno. S tem se mladina silno pohujšuje. Državna policija molči k vsemu.

Zrakoplovec Widmer je imel zleteti v nedeljo iz Gorice v Trst. V soboto je poskušal svoj stroj na Velikih Rojajh. Letal je že po zraku, kar je padel in se mu je stroj pokvaril. Zato tudi ni mogel leteti v nedeljo.

Iz goriške okolice.

g Kozana. Sicer malo pozno poročam o veselici našega izobraž. društva, ki se je vršila 29. pr. m. ob res obilni učeležbi. Čast pevcem, igralcem, deklamovalki in dr. Ljudstvo je bilo zado-

vojno. Naš pevski zbor je častno izvršil svojo nalogo, kakor vedno. Naprej po tej poti v ponos naše občine!

Kozanci.

Iz ajdovskega okraja.

a Iz Rihemberga. Podpisana Drejcov in Kresir bila sva v št. 44. »Primorca« z dne 3. novembra označena kot volilca I. vol. razreda v Rihembergu brez pravega prepričanja in energije. V odgovor dopisniku »Primorca« sledeče: Liberalnemu dopisniku dober tek. Poprej vedno, takrat in tudi v prihodnje, ako se bodo vršile volitve, četudi stokrat sva in ostaneva vedno istega prepričanja, da ne bova in tudi nikdar nisva mislila volitimože liberalnega oziroma brezverskega mišljenja v občinski odbor. Tudi sva toliko energična, da si upava to izjaviti brez strahu, ne samo pred istimi obrekovalci, marveč pred vsem svetom, da ostaneva zvesta pristaša S. L. S. in z vsemi močmi proti liberalni stranki a la penzionirani Cigoj, Poniž in par Joškov in Janez sv. pisemski Coljetov in taki drugi. To Vam v znanje.

Drejcov in Kresir.

Iz kanalskega okraja.

kl S Kanalskega. Dne 7. t. m. se je vršil pri stari cerkvi, imenovani Nadavč, slovesen čin. Blagoslovil se je pričetek zgradbe nove ceste, ki bo vozila od Avč čez Kal, Banjšice, Bate do Gragarja, kjer se združuje s cesto v Gorico.

Pred blagoslovom je čital preč. g. vikar Simon Gregorčič iz Avč v kapelici sv. mašo, kateri so prisostvovali gg.: Miha Zega, načelnik cestnega odbora kanalskega, vladni nadinžener Machnitsch, poslanec Berbuč in podjetnik Debenjak iz Kanala.

Po sveti maši so čakali imenovani gospodje in precejšnja množica kmetov in delavcev na za ta namen izbranem prostoru duhovnika. Ko je prišel iz cerkvice, je to mesto blagoslovil ter izvršil prvi mahljaj v zemljo s krampom. Tc so vsi goreimenovani gospodje nato storili.

Po tem slovesnem činu tik cerkve Nadavč so se sešli nekateri gospodje in vabljeni v kolibi, katero je dal napraviti g. podjetnik Debenjak, kjer je pojasnil odbornik Berbuč, da je upati vsled prizadevanja kluba S. L. S. in deželnega odbora, da se ne izvrši v tej zimi le 6. oddelek ceste od Avč do Levpe, kakor sedaj določeno, marveč da so merodajni činitelji na Dumaju in v Trstu za to, naj se v tem in prihodnjem letu zgradi kolikor mogoče ceste v skupni dolgoti 23 km, da se da ljudstvu na Banjški planoti in v okolišju prilika za zaslužek potom javnih del.

Povedal je, da je delo preračunjeno na 380.000 K, katerim bo vlada prispevala s 70%, t. j. 222.000 K.

Deželni zbor je dovolil za to podjetje 76.000 K, z utesnitvijo, da se ta znesek izplača v petih obrokih, na leto po 15.000—16.000 K; toda deželni odbor je sklenil z ozirom na pretečo bedo in veliko potrebo pomoči, da izplača ako traba, tudi vseh 76.000 K takoj, če se izvršitev dela primerno pospeši.

Potemtakem se je najdati, da se zgradi vsa cestna proga v dolgoti 23 km v primerno kratkem času.

V tem oziru si je pridobil največ zaslug predsednik cestnega odbora kanalskega g. M. Zega, ki ni štedil ne truda ne časa ne denarja, da bi dosegel svojo tozadevno namero. Danes je lahko ponosen na vspeh. Imel je pri tem, kakor nam dobro znano, grenkih ur, kakoršne doživi dandanes vsakdo, kdor dela za občini blagor; a konečni vspeh in prepričanje, da je delal za dobro stvar, naj ga odškodujeta za ves trud in vse neuščnosti, ki jih je pri tem imel.

Izvesto je, da je tudi deželni odbor in da so se tudi poslanci kluba S. L. S. zelo zavzeli za to podjetje in da gre tudi njim hvala za to.

Tudi različni župani in druge vplivne osebe so po možnosti pripomogle do tega vspeha. Vsem bodi izrečena tukaj tepla zahvala za to.

kl Požar v Kalu. V Kalu je dne 9. t. m. pogorela hiša našega krčmarja Štefana Bratuža. Škoda je še precejšnja. Ogenj je nastal baje zato, ker ni bil dimnik očiščen. Bati se je bilo velike nesreče če bi bil pihal veter, kajti okoli stoječe slamnate strehe bi v slučajevetra bile gotovo žrtev požarja. Koloni so kmalu ogenj omejili in tako večjo nesrečo preprečili.

Iz tolminskega okraja.

t Podbrdo, 13. novembra 1911.

Kdor pisati kaj ne vé,
O morali naj ne toži. —
Naj pero raj odloži.
Če o stvari nič ne vé,

To naj si zapomnita ona dva prijatelja, ki sta izstopila dne 24. m. m. »na postaji v Podbrdu ob kranjski meji,« — kakor je črno na beli »Soči« dne 11. nov. 1911. Uboga revčka. Pri veselici sta bila 24, katera se je v Kat. Slov. i. d. vršila — ti smola ti — še le 29. m. m. potem še enkrat celo — ti hudodelstvo — 5. t. m. No kaj prorokujeta 24. v bodočnost? . . . . . Bilo je ob reki Bači . . . Oči proti nebu vzdigujeta, milo zdihujeta, tožita in prosita — grom in strela — hrabi in cela Črna prst — vse znane in neznane oblasti pokrite in pokorite tukajšnje — pohujšljivo — Kat. izob. d. — ki se drzne prirediti - nepoznano igro »Tri sestre«, pri kateri so bili, oh groza, nekateri bolj odrasli otroci. — Oh miserere! — Konec bodi takih »dogodkov ki bijejo morali v obraz«. — Gleda pa le iz dopisa le hudobija in zavist. — Se pa spominjata, draga popotnika, in kaj mislita o prireditvi raznih plesnih venčkov, vinske trgatve, pri katerih sodeluje baje tuk. pevsko-bralno društvo, v znani jima gostilni, pri katerih so vedno šoloobvezni otroci celo do 1—2 popoldni, vidijo starše in druge, ki bi zraven celo ne smeli biti, se sukati in pustimo vse druge reči.

Torej, draga popotnika, drugikrat peljita se raj naprej!

Iz kobariškega okraja.

kb Staroselo. († Ant. Manzini.) »Prim. List« je poročal še v zadnji številki, da smo Staroselci zgubili svojega dobrega dušnega pastirja preč. g. Ant. Manzinija, vikarja, katerega smo ljubili nad vse. Da je to res, priča dejstvo, da je bil nad 40 let v naši sredi in mi in on smo se drug poleg drugega dobro počutili. Blag pokojnik ni bil avstrijski rojak, marveč beneški Slovenec, rojen v Podbonescu. Šolal se je v Vidmu in tudi služboval kot dušni pastir je nekaj let — menda šest ali sedem — med beneškimi Slovenci. Ker ni bil pokojnik avstrijski državljan ni mogel doseči pokojnine, kakor drugi duhovniki, in ravno letos se je mnogo trudil, da bi se mu spregledalo na kak način to. Napravil je mnogo ulog na knezonadškofijski ordinarijat, in celo na cesarja. — Upanje je imel, da doseže pokojnino, in to tembolj, ker je mnogo let opravljal službo učitelja na ljudski šoli. A ni dočkal, da bi se mu izpolnila ta želja. — Legel je poprej k večnemu počitku. — Pogreb, ki se je vršil 9. t. m. je bil veličasten. Vodil ga je kobariški dekan veleč. g. Peternel ob obilni asistenci duhovnih sobratov. V cerkvi je veleč. g. dekan govoril pokojniku ganljiv govor in pevci so peli žalostinke. — Počivaj v miru, blagi duhovnik!

Iz komenskega okraja.

km Iz Zagrajca. V občini Jvanjigrad, h kateri spada tudi naš oddelek Zagraje, so nekateri ustanovili pod priškom znanega »odgojitelja mladine« Jožeta Štreklja iz Komna društvo z imenom »Svoboda«. Kakor vsa liberalna društva, je tudi to društvo le zato tukaj, da lahko prireja ples brez oblastvenih dovoljenj. Tudi prihodnje nedeljo, 19. t. m., mislijo, kakor čujemo, prirediti neko veselico (pri kateri bodo pa nastopili najbrže le kaki komenski frakarji), in kar je glavno — ples do 1. po polnoči. Vse pod pokroviteljstvom učiteljev iz Komna in v »blagor mladine«. Nas v Zagrajcu, ki se potom svojih zastopnikov v starešinstvu trudimo že nekaj let, da bi občino Jvanjigrad razbremenili, mora prijeti sveta jeza, če vidimo, da se navaja naša mladina sedaj k zapravljanju in popivanju. In zakaj? Le zato ker se vé, da se lahko napravi s takimi zloglasnimi plesi iz nekaj dobrih in pridnih fantov v kratkem času nepoboljšljive pijance in suroveže — telesna straža liberalne stranke. Ali ta pot pripelje občino v kratkem času v prepad! In kdor v današnjih dneh priprosto ljudstvo na tako pot zapeljuje, je največji sovražnik ljudstva. Zapomnite si to, prireditelji! Vi fantje Zagrajski pa pokažite, da stojite veliko višje kot Ivanjski »Svobodaši« — in ostanite v nedeljo raje doma, kjer imate v domačih hišah boljšega in koristnejšega razvedrila. Žalostno bi pač bilo, da bi se pustili komandirati od kakega fahiranega študenta, ki se zna komaj za silo podpisati ali pa celo od njegovega voditelja v Komnu.

km Gabrovica. Strokovna nadaljevalna šola za l. 1911—12 je že pričela.

Po vasi je sedaj pri nas vse bolj mirno kot poleti. Tudi gramofon v gostilni počiva. Najbrže je temu kriva slaba letina. Kronič manjka za jih poč metati. Opažati je, da se moški sedaj bolj udeležujejo sv. maš. Bog daj, da bi vedno tako ostalo.

Pred tremi tedni je v bolnišnici pri Sv. Mariji Magdaleni pri Trstu umrl 18 letni mladenič iz naše vasi Alojzij Kavčič.

Nekateri mladeniči bi prav dobro storili, ako bi denar boljše porabljali nego za nakup revolverjev.

km Komen. Kupčija s teranom se je počela dobro razvijati, čeravno imamo letos malo terana. Kdor si ga misli nabaviti, naj podviza. Cena mu je 76-80 K za hl.

Iz sežanskega okraja.

s Iz Kazelj. Ljudje v naši vasi se pritožujejo, da jim bode zmanjkala voda, ako ne bode kmalu padal močnejši dež.

Pravljica pravi, da smo Kraševci ukradli Kristusu in sv. Petru gnjati (pršut), zato da nimamo pitne vode. A to je le pravljica; kar je pa res krivo na tem, da smo brez vode, je drugo.

Lansko leto sta obolela v naši vasi dva mladeniča. Poklicani zdravnik iz Sežane je konstatiral, da je kriva boleznin le slaba voda. Zdravnik si je tudi ogledal naše naprave ter sporočil tozadevno višji oblasti, naznanjajoč ji obenem, da smo potrebni podpore za nove vodnjake. Prišla je komisija, ki je dočela, da se ima v vodnjak stekati voda le s streh, ki so s korci pokrite. Toda od streh do vodnjaka teče voda po dotoku, ki teče ob kolovozni poti do naših dveh vodnjakov. Na poti pa je vse polno nesnage in kravjih odpadkov, ki se pomešajo s to vodo, pa tudi od travnikov in njiv odteka ta voda v vodnjake. Lahko si predstavljajo cenjeni čitatelji, koliko redilnih snovi ima ta naša pitna voda.

Zato se obračamo do vseh činiteljev, ki so v to poklicani, da store p -

trebne korake, da pridemo enkrat do dobre, zdrave pitne vode.

s Sežana. Živinski mesečni semenj v pondeljek se je zarabi slabega vremena slabo obnesel.

Iz korminskega okraja.

kr Iz Biljane. Veselica, katero je priredilo tuk. kat. izob. društvo dne 12. t. m. na Dobrovem, se je pri lepem vremenu povoljno izvršila.

Srčna hvala Nj. ekscelenci g. grofu Baguer za brezplačno dovoljenje tako lepega in obširnega prostora kakor tudi za velikodušni dar.

Telovadba je izborno izpadla, tako proste vaje kakor tudi na orodju. Petje pevskega zbora iz Kozane in Biljane je bilo izvrstno. Čast pevovodju g. Simoniti kakor tudi pevcem in pevkam. — Ugajala je nam tudi deklamacija »Znamenje« 9letnega dečka. Igra »Dve Teti« je bila tudi povoljna. Srčna hvala voditelju Bratu Terčiču, da je vse tako lepo uredil kakor tudi bratom Orlom iz Medane, Fojane in Števerjana. Na splošno zabava je bila izborna. Bratje Orli le tako naprej po začrtani poti Na zdar!

Loterijske številke.

11. novembra

1rst 47 41 57 51 55

Naznanilo.

S tem naznanjam sl. občinstvu, da o'vorim dne 19. t. m.

trgovino z mešanim blagom

in sieer

v **KOJSKEM** št. 218 pri **HUMU**.

Priporočam se najtopleje za obilen obisk

Anton Simsič, trgovec.

Tvrdka

A. & F. Anderwald

v **GORICI**

Tekališče Josipa Verdi št. 32

(v hiši sl. Centralne posojilnice)

priporoča visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo najrazličnejšo zalogo za

kolonjalno blago in delikatese.

Vedno sveže in prve vrste blago po najnižjih cenah.

POSTREŽBA TOŪNA IN SOLIDNA.

Čast. mestnim strankam pošilja se blago na dom.

Kmetijsko društvo v Biljah

išče

opravitelja

za konsumno trgovino in za krčmo. Prosilci morajo biti oženjeni, ne preko 40 let stari, zdravi telesno in duševno, pokazati morajo svojo zmožnost toliko moč kakor žena. Vešči morajo biti obeh deželnih jezikov. Prednost imajo domačini. Vse drugo po dogovoru. Prošnje je uložiti pri podpisnem društvu do 15. decembra 1911. Službo bo nastopiti 1. januarja 1912, eventualno tudi prej.

Kmetijsko združni. konsum v Biljah, 14. XI. 1911.

Načelnik:

A. KOSTA.

◆ Odlikovana pekarija ◆
◆ In sladlčarna ◆
K. Draščik
◆ v Gorici na Kornu ◆
(v lastni hiši)
◆ izvršuje naročila vsakovrstnega pečiva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna šna vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu Cene jako nizke. ◆

Kdor si hoče nabaviti dobro lepo, jesensko obleko po ceni, naj se obrne na tvrdko

TEOD. HRIBAR v Gorici.

***** Vzorci se pošiljajo na zahtevo franko na dom. *****

ZAHVALA.

Povodom smrti in pogreba našega nepozabljivega, preljubega strica

preč. g. **Antona Manzini-ja** vikarija

v Staroselu

izrekamo tem potom presrčno zahvalo vsem, ki so na zadnji poti v večnost spremili blagega pokojnika; posebno pa preč. g. dekanu v Kobaridu J. Peierlu za sveto pogrebno opravilo in gniljiv nagovor v cerkvi, prečistiti duhovščini, ki se je v tako obilnem številu od blizu in daleč vdeležila pogreba, šolskemu vodstvu in učiteljstvu, občinskemu zastopu, prijateljem preljubljenega pokojnika za darovane vence, pevcem za milo petje pri hiši žalosti in na grobu, kakor tudi vsakemu, kateri je blagega pokojnika v sicer kratkej pa mučej boleznj tolažil in sploh vsem, ki so na katerikoli način skazali blagemu pokojniku svoje sočutje.

Bog povrni tisočero!

Staroselo, 9. novembra 1911.

Žalujoči ostali.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 par čevljev le za 8 K.

Vsled denarnih zadreg več velikih tovarn sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodaj zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Velikost po št. Pošilja po povzetju:

A Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Štev. 2383

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil III. četrtletja, t. j. mesecev julija, avgusta in septembra 1910

začne v

ponedeljek, 4. dec. 1911,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Dne 6., 9., 13., 16. in 20. dec. bodo v dražbeni dvorani na ogled si. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi, od 10. do 12. popoldne in od 3. do 4. pop.

V Gorici, 24. oktobra 1911.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

ODLIKOVANA PEKARNA JAKIN

Gorica, via Formica

ss priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najboljše. Priporočam se cenj. odjemalcem za obilen poset. S spoštovanjem

E. Jakin.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredl Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in drevljarje.

Sretinjice, rožni venci mašne knjizice.

Hišna obnava za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Nova slovenska mesnica

GORICA

v ulici Treh kraljev (Via Tre Re) št. 16 pri kavarni Dogana.

Meso prve vrste, postrežba uljudna in solidna.

Velika izbèr razne divjačine in domače izvrstno pitane perutnine.

Velika zaloga prešičjega mesa.

Na željo gg. naročnikov se dostavlja meso na dom.

Za mnogobrojen obisk

Andrej Frandolič, mesar.

Advokat

dr. Ant. Dermota

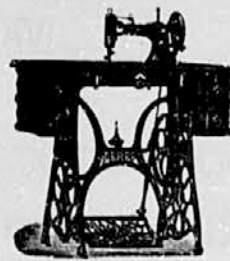
naznanja,

da ima svojo pisarno v Gorici

Via Tre Re št. 8. I. nadstr.

Najboljši in najcenejši

šivalni STROJI

vseh vrst pri tvrdki

Jakob Šuligoj v Gorici

Gosposka ulica št. 25.

Ušesno olje

višjega štabnega zdravnika in fizika dr. G. Schmida odstrani kmalu in popolnoma časno gluhoto, ušesni tok, ušesno brenčanje in nagluho.

Cena steklenice K 4 z navodilom vred Dobiva se v lekarni

G. CRISTOFOLETTI v GORICI.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin, v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Nova trgovina z železno

Pinter & Lenard

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.

Cenjenemu občinstvu se toplo priporočava

Pinter & Lenard.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Kdor si hoče nabaviti dobro trpežno jesensko in zimsko blago, naj se zaupno obrne do domače tvrdke

Ivančič & Kurinčič

GORICA — Gosposka ulica št. 11. (via Giosuè Carducci) — GORICA.

Velikanska izbèra raznih potrebščin in drobnarije za šivilje in krojače. Radi prevelike zaloge so cene čudovito nizke. Vsakdo naj se prepriča sam

Vzorci se pošiljajo proti vrnitvi vsakomur poštnine prosto na dom.

OBLEKE BENJAMIN dobivajo se v veliki izbiri

◆◆◆ od kron 20—30 ◆◆◆

pri J. MEDVED - GORICA.

Peter Cotič,
čevljarski mojster, Gorica
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.
Edino zastopstvo najboljšega čistila za čevlje in usnje.

Podpisani raznanjam svojim in drugim odjemalcem, da sem preselil svojo krojaško delavnico iz Križne ulice nasproti „Šolskega Doma“ v ulico sv. Antona na dvorišče št. 7 v hišo g. J. Kopača, svečarja v Gorici.

Priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek.

Z odličnim spoštovanjem udani
Josip Smet,
krojaški mojster v Gorici.

Z jamčeno prave
čebelno-voščene sveče
priporoča prečastitim cerkvenim predstojništvom ter slavnemu občinstvu po nizki ceni
J. Kopač
št. 95 svečar, Gorica ulica sv. Antona 7.

Krojaška delavnica.

Priporočam svojo delavnico veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Izvršuje točno in pošteno po najnovejših vzorcih. Pričakujem obilnih naročil in bilježim z odličnim spoštovanjem
IVAN ŠULIGOJ,
krojaški mojster
Gorica, ulica sv. Antona 12.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarstvo in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se topla priporočam
ANTON BREŠČAK.

Velika izbéra
GAMAŠ
in
GALOŠ

J. DRUFOVKA
GORICA, Gosposka ulica št. 3
nasproti „MONTA“.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfiljevo) jetrno olje.
Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti.
Izvrna steklenica tega olja na ravnomerne barve po K 1-10, bele barve K 2.
Trskino železnato jetrno olje.
Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.
S tem oljem se ozdravi v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, gležni otrpki, golše, malokrvnost itd.
Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norveške, preliče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim č. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofollettijeva pijača iz kine in železa.
Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.
Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

JOSIP CULOT

v Raštelju št. 2/25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov za božično drevesce in punic za igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čevlji in klope, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske nogavice, mošnjčki in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Tvrška Konjedic & Zajec

trgovina z železjem v Gorici
v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava.
Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.
Prosimo zahtevati listke blagajne radi kontrole.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTRIRANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO
v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %. Daje članom posojila na vknjižbo po 5 $\frac{1}{2}$ %, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.
Zadružni urad je v lastni hiši Corso Glus. Verdi št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem prevzel jaz, počenši s 1. novembrom znani

hotel „Pri zlatem Jelenu“

sedaj popolnoma preosnovan z okusno kuhinjo, dobrimi pijačami, s ceno postrežbo in snažnimi sobami.
Otvoritev se je vršila dne 5. novembra t. l.
ANTON PEČENKO.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ v GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavica K 8.000.000. Centrala v Ljubljani. — Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.